

М. С. Лепеха – студентка 3 курсу кафедри туризму і готельно-ресторанної справи Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького;

О. В. Гречуха – студентка 3 курсу кафедри туризму і готельно-ресторанної справи Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького

Порівняльна характеристика купально-пляжного туризму у Середземноморському й Тихоокеанському басейнах

Роботу виконано на кафедрі туризму і готельно-ресторанної справи ЧНУ ім. Б. Хмельницького

*Науковий керівник: **В. І. Новикова** – кандидат географічних наук, доцент кафедри туризму і готельно-ресторанної справи ЧНУ ім. Б. Хмельницького*

Здійснено характеристику Середземноморського та Тихоокеанського басейнів. Розкрито суть поняття купально-пляжний туризм, виділено три найважливіші світові регіони, що спеціалізуються на купально-пляжному туризмі. Наведено особливості організації цього виду туризму, здійснено порівняльну характеристику купально-пляжного туризму на прикладі Греції та Таїланду.

Ключові слова: купально-пляжний туризм, Тихоокеанський туристський регіон, Середземноморський регіон.

Lepekha M. S., Grechuha O. V. Comparative Characteristics of the Bathing-beach Tourism in the Mediterranean and Pacific Regions. Given the definition of bathing-beach tourism. The notion bathing-beach tourism, highlighted three major world regions specializing in bathing-beach tourism, given the particular organization of this type of tourism, conducted comparative description of the bathing-beach tourism on the example of Greece and Thailand.

Key words: bathing-beach tourism, tourist Pacific region, Mediterranean region.

Актуальність дослідження. Туристські потоки з метою відпочинку й розваг є найбільш масовими та визначають географічну структуру міжнародного туризму. Вони зароджуються в країнах Європи, Північної Америки, Азійсько-Тихоокеанського регіону й водночас тяжіють до них. Купально-пляжний туризм є одним із видів туризму за метою подорожування, який відноситься саме до розважального туризму.

Мета роботи полягає в порівнянні особливостей купально-пляжного туризму у Середземномор'ї та Тихоокеанському басейні.

Відповідно до мети розв'язувалися такі **завдання:**

– виявити особливості організації купально-пляжного туризму у Середземноморському і Тихоокеанському басейнах;

– схарактеризувати розвиток купально-пляжного туризму у Греції та Таїланді як провідних країнах досліджуваних регіонів.

Купально-пляжний туризм передбачає відпочинок на узбережжі морів, океанів, річок, озер тощо з метою відновлення фізичних та духовних сил людини та поєднує три основних фактори – це наявність пляжів, температурний режим водоюм і відповідний клімат для купання. Щорічно пляжний туризм приносить країнам сотні мільйонів доларів прибутків за рахунок податків на прибуток, на землю, аеропортних і готельних зборів тощо.

Райони, що спеціалізуються на пляжно-купальному туризмі, практично завжди відповідають трьом найважливішим умовам:

- розміщені на стиках граничної кількості контрастних середовищ (ідеальне поєднання: гори-моря – різноманітне культурне середовище);

- являють собою зону підвищеної комфортності (ідеальне поєднання таких показників: тривалість безморозного періоду від 180 до 240 днів, тривалість купального сезону понад 90 днів, тривалість сонячного сяйва до 300 днів, середньорічний атмосферний тиск близько 760 мм ртутного стовпчика, відносна вологість повітря 40–60 %);

- додатково орієнтуються на розважальний туризм (зазвичай, супроводжуються розвиненою інфраструктурою, включаючи санаторії, пансіонати, готелі, яхт-клуби, казино та інші розважальні заклади).

Названим умовам більшою мірою відповідають приморські й острівні території, що є сусідами або розміщені на території країн із багатим культурним минулим.

Виділяють три найважливіші світові регіони, що спеціалізуються на пляжно-купальному туризмі: Середземномор'я – абсолютний лідер, до 100 млн прибуттів на рік; Карибський басейн – другий за значенням – до 20 млн прибуттів; акваторія Великих Зондських островів (Індонезія) – третій регіон із понад 10 млн прибуттів.

До Середземноморського басейну входять країни Південної Європи та Північної Африки. Розвитку туризму в Європі сприяють природно-географічні особливості регіону. Його береги відрізняються значною посіченістю, достатком внутрішніх морів, заток, бухт, що сприяло створенню на узбережжях численних портів. Більшість європейських країн має приморське розміщення, багато з них розміщені на островах і півостровах, поблизу жвавих морських шляхів з Європи в Азію, Африку, Австралію й Америку. Природно-рекреаційні ресурси регіону дуже різноманітні.

Регіон Тихоокеанського басейну включає всі країни, які межують із Тихим океаном (табл. 1).

Таблиця 1

Туристські райони Тихоокеанського регіону

Туристський район	Країни
Північно-Східний	Китай, Південна Корея, Північна Корея, Тайвань, Японія
Південно-Східна Азія	Індонезія, Сінгапур, Таїланд, Філіппіни
Океанія	Австралія, Вануату, Кірібаті, Маршаллові Острови, Мікронезія, Нова Зеландія, Нова Каледонія, Норфолк, Острови Кука, Острови Піткерн, Палау, Папуа-Нова Гвінея, Північні Маріанські острови, Самоа, Соломонові Острови, Тонга, Тувалу, Уолліс і Футуна, Фіджі, Французька Полінезія
Північна Америка	США, Канада, Мексика
Центральна Америка	Гватемала, Гондурас, Коста-Ріка, Нікарагуа, Панама, Сальвадор
Південна Америка	Еквадор, Колумбія, Перу, Чілі

Тихоокеанський туристський регіон включає полярні типи країн. З одного боку – Японія, Австралія й Нова Зеландія, які належать до світових економічних лідерів та найбагатших країн із високим рівнем розвитку, а, з іншого – Папуа-Нова Гвінея, яка належать до найбідніших держав світу. До регіону також належать Китай – країна з

більш ніж мільярдним населенням, з потужним сировинним і промисловим потенціалом, але з низьким прибутком на одного жителя.

Рекреаційні ресурси регіону відзначаються надзвичайним багатством і різноманіттям. Це стосується як природних, так і суспільних (подієвих) ресурсів. Їх залучення до інтенсивного використання у туристській індустрії залежить від економічного розвитку й демократичних перетворень у багатьох країнах регіону.

Сприятливі погодно-кліматичні умови, узбережжя теплих морів сприяли розвитку купально-пляжного відпочинку. Забезпеченість водними ресурсами, наявність у регіоні великої кількості островів є передумовою для розвитку морських круїзів. Забезпеченість окремих країн лісовими ресурсами, мозаїчність ландшафтів – основа розвитку екологічного туризму. Також у регіоні є всі умови для водного туризму, підводного плавання (дайвінгу), для розвитку пізнавального туризму. Цей регіон останнім часом приваблює все більшу кількість рекреантів через можливість відвідати екзотичні екскурсії, такі як прогулянка на слонах, крокодилячі ферми, мавпячі перегони тощо.

Особливості організації пляжного туризму:

1. Необхідна розвинена туристська інфраструктура.
2. Наявність необхідних рекреаційних ресурсів: водні об'єкти, клімат (інсоляція), ландшафт.
3. Важлива наявність великої кількості додаткових послуг:
 - підприємства харчування (ресторани, бари, кафе);
 - спортивні споруди (басейни, аквапарки, спортзали, майданчики для тенісу, гольфу, волейболу);
 - дитячі майданчики, басейни;
 - розважальні програми (денні, вечірні, дитячі анімаційні програми, ігри, конкурси);
 - розважальна індустрія курортів (дискотеки, казино);
 - прокат (автомобілів, спортивного інвентарю, катерів, човнів).

Розглянемо досліджувані регіони на прикладі таких країн, як Таїланд та Греція (табл. 2) Саме ці країни в регіонах отримують великі доходи до бюджету країни з туристської галузі. У Греції, за офіційними даними, доходи від туризму у 2012 р. становили близько 18 % ВВП країни, а в Таїланді – 20,2 %.

Таблиця 2

Порівняльна характеристика купально-пляжного туризму у Таїланді та Греції

Критерії порівняння	Характеристика купально-пляжного туризму в країнах	
	Таїланд	Греція
Географічне положення	Південно-Східна Азія	Південь Балканського півострова в Європі
Клімат	Вологий тропічний на півночі країни й субекваторіальний у центральній і південній частинах, а на кордоні з Малайзією – екваторіальний.	М'який, середземноморський: тепла волога зима й спекотне сухе літо. Купальний сезон починається з середини травня й закінчується в кінці жовтня
Туристські ресурси	50 національних парків і заповідників, культурно-історичні пам'ятки	17 об'єктів ЮНЕСКО, культурно-історичні пам'ятки
Інфраструктура	Готелі від 2** до 5*****, бунгало	Готелі від 3*** до 5*****, марини
Наявність блакитного прапора	Немає	425 пляжів
Тип пляжу за гірською породою	Білий піщаний	Піщаний, гальковий, піщано-гальковий
Протяжність берегової лінії, км	2400	4000

Досліджувані регіони мають спільні та відмінні риси: ці країни приносять значний відсоток ВВП до країни, протягну берегову лінію, велику кількість туристських ресурсів. Готельна інфраструктура представлена в обох країнах. Відмінним є клімат, а відповідно й сезонність туристичних потоків. Тихоокеанський басейн включає країни з найкращими пляжами: піщаними. Середземноморський басейн має відмітки якості пляжу – блакитні прапори.

Згідно з дослідженнями Всесвітньої організації туризму, Греція посідає 15 місце у світовому списку найбільш відвідуваних країн світу: щороку на відпочинок до Греції приїжджають понад 17 млн туристів. Високий рівень розвитку туризму пояснюється, з одного боку, географічним положенням країни й багатою культурною спадщиною та природними ресурсами. Греція є однією з небагатьох країн, які приваблюють туристів одночасно рекреаційними курортами, різнобічним історико-культурним туризмом та паломництвом до святинь усього християнського світу. Щороку Грецію відвідують близько 40 тис. українців.

Таїланд традиційно займає одне з перших місць за показниками розвитку міжнародного туризму. На нього припадає понад 1/10 загального світового туристського потоку.

Отже, досліджувані регіони мають великий потенціал у подальшому розвитку. Середземноморський регіон є досить розвинутим, цьому сприяла низка факторів: географічне положення відносно основних споживачів послуг, а також наявність туристських ресурсів. Тихоокеанський регіон ще не достатньо розвинений, оскільки його географічне положення є віддаленим від основних споживачів послуг розвинених країн. Однак розвиток авіатранспорту та зниження цін на транспорт, дешевизна туристських послуг у країнах регіону, унікальність ресурсів сприяють розвитку купально-пляжного туризму в країнах Тихоокеанського басейну.

Джерела та література

1. Александрова А. Ю. Международный туризм Украины / А. Ю. Александрова [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://tourlib.net/books_tourism/aleks.htm
2. Все про Таїланд [Електронний ресурс]. – Режим доступа : <http://poizdka.net/18-zagalna-informaciya-pro-tayiland.html>.
3. Доля туризма в ВВП Таиланда на 2013 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://bibliothai.ru/country/o-tailande/novosti-tailanda/765-vvp-tourism-thailand.html>.
4. Мальська М. П. Міжнародний туризм і сфера послуг України / М. П. Мальська [Електронний ресурс]. – Режим доступа : http://pidruchniki.com/1584072020999/turizm/mizhnarodniy_turizm_i_sfera_poslug.
5. Масляк П. О. Рекреаційна географія / П. О. Масляк [Електронний ресурс]. – Режим доступа : http://tourlib.net/books_ukr/maslyak-rekr10-1.htm
6. Туризм у Греції [Електронний ресурс]. – Режим доступа : http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D1%83%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC_%D1%83_%D0%93%D1%80%D0%B5%D1%86%D1%96%D1%97.